

[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-8\(27\)-21-32](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-8(27)-21-32)

Вячеслав Мельник

*кандидат економічних наук, доцент
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
м. Умань, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-2856-4983>*

Валентин Бобко

*кандидат економічних наук, доцент
Уманської філії ПВНЗ «Європейський університет»
м. Умань, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-8778-7007>*

Олег Поліщук

*кандидат економічних наук, доцент
Уманського національного університету садівництва
м. Умань, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-9859-9001>*

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА МЕХАНІЗМ
РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧОГО ВІДТВОРЕННЯ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ**

Анотація. У статті проаналізовано концепцію сталого (збалансованого) розвитку як основи формування і реалізації екологічної політики на державному рівні. Державна екологічна політика має визначення системи політичних, економічних, юридичних та інших заходів, які вжиті державою для управління екологічною ситуацією, а також для забезпечення раціонального використання природних ресурсів на території України з метою забезпечення гармонійного та збалансованого розвитку економіки, суспільства і природи.

Сталий розвиток передбачає збалансований розвиток, спрямований на задоволення потреб суспільства у соціальній, економічній та екологічній сферах на загальноцивілізаційному, державному та регіональному рівнях. Тому сталий розвиток передбачає свідоме формування збалансованих відносин між економічним зростанням (економічний складник), турботою про

навколишнє середовище (екологічний складник) та здоров'ям людини (соціальний складник).

Надана характеристика ключовим складовим сталого розвитку, представлені основні підходи до реалізації такого розвитку. Доведено, що основою стратегії сталого розвитку України є орієнтація системи державного управління на децентралізацію і сталий розвиток регіонів. Визначені головні досягнення щодо впровадження сталого розвитку та фактори, що стримують його реалізацію за сучасних умов. Окреслені дії, необхідні для подальшого розвитку та досягнення цілей концепції сталого розвитку.

Проаналізовано перспективи реалізації Цілей у державних стратегіях, програмах і планах та узагальнено дані про рівень їх інтеграції в державних стратегічних документах. Встановлено, що сучасний стан реалізації Цілей сталого розвитку в Україні характеризується частковим їх втіленням й адаптацією на державному рівні; відсутні загальні методичні підходи до розробки та координація між різними документами тощо. Обґрунтовано необхідність подальшого вдосконалення системи національних (адаптованих) цілей сталого розвитку та моніторингу їх досягнення.

Визначено, що в межах соціально-еколого-економічної системи, може реалізовуватися програма сталого розвитку, яка відображена як у державній екологічній політиці, так і у регіональній екологічній політиці, а отже, саме державне управління покликане забезпечувати належні інституційні умови щодо ризикостійкого розвитку соціально-еколого-економічної системи.

Ключові слова: економічне зростання, економічний розвиток, сталий розвиток, стратегія, ресурси, регіон, соціально-еколого-економічна система, економіка.

Viacheslav Melnyk

*Associate Professor at the Department of
Economy and Socio-behavioral Sciences
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University
Uman, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-2856-4983>*

Valentyn Bobko

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Uman branch of the PVNZ "European University"
Uman, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-8778-7007>*

Oleh Polishchuk

*Associate Professor at the Department of
Economy Uman National University of Horticulture
Uman, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-9859-9001>*

STATE REGULATION AND MECHANISM OF THE RESOURCEEFFICIENT REPRODUCTION OF THE UKRAINE'S SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Abstract. This article analyzes the concept of sustainable (balanced) development as the basis for the formation and implementation of environmental policy at the state level. State environmental policy is defined as a system of political, economic, legal, and other measures implemented by the government to manage the environmental situation and ensure the rational use of natural resources within the territory of Ukraine, with the aim of achieving harmonious and balanced development of the economy, society, and nature.

Sustainable development entails balanced development aimed at satisfying the needs of society in the social, economic, and environmental spheres at the global, national, and regional levels. Therefore, sustainable development requires a conscious establishment of balanced relationships between economic growth (economic component), environmental stewardship (environmental component), and human well-being (social component).

The article provides an overview key components of sustainable development and presents the main approaches to its implementation. It argues that the foundation of Ukraine's sustainable development strategy lies in orienting the system of state governance towards decentralization and sustainable development of regions. The article identifies the main achievements in implementing sustainable development and examines the factors that hinder its realization under current conditions. It also outlines the necessary actions for further development and the achievement of sustainable development goals.

The prospects for achieving the Sustainable Development Goals (SDGs) in state strategies, programs, and plans are analyzed, and data on the level of their integration into strategic state documents are summarized. The current state of SDG implementation in Ukraine is characterized by partial implementation and adaptation at the state level, along with a lack of general methodological approaches for their development and coordination among different documents, among other issues. The need for further improvement of the national (adapted) goals of sustainable development and monitoring their achievement is substantiated.

Within the socio-ecological-economic system, a program of sustainable development can be implemented, reflected in both state environmental policy and

regional environmental policy. Therefore, it is the responsibility of the government to ensure the appropriate institutional conditions for resilient development of the socio-ecological-economic system.

Keywords: economic growth, economic development, sustainable development, strategy, resources, region, socio-ecological-economic system, economy.

Постановка проблеми. Відповіддю на світові тенденції стала розробка у 2012 році Національної парадигми сталого розвитку України, в якій визначається, що сила ідеї сталого розвитку пов'язана із необхідністю врахування «взаємозв'язку між економічною діяльністю людини і природним світом – замкненою екосистемою, що має скінченні матеріальні ресурси і не може збільшуватися». Документом визначено сучасні тенденції та перспективи сталого розвитку України у відповідності до наявного потенціалу країни. До того ж, розроблено концептуальні засади сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу, (включаючи земельні, водні, мінерально-сировинні, лісові ресурси, соціальну складову, умови гарантування природно-техногенної та екологічної безпеки тощо), а також визначено перспективи національної еколого-економічної політики, запропоновано національну парадигму і програмну основу перспективного сталого розвитку України[11].

В українському законодавстві державна екологічна політика визначається як «система специфічних політичних, економічних, юридичних та інших заходів, що вживаються державою для управління екологічною ситуацією, забезпечення раціонального використання природних ресурсів на території України та забезпечення гармонійного, динамічно збалансованого розвитку економіки, суспільства, природи» [12, с. 12], а в прийнятому Законі України «Про основні засади (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року» метою екологічної політики є досягнення задовільного стану навколишнього середовища шляхом впровадження екосистемного підходу у всі напрями соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на безпечне навколишнє середовище, впровадження збалансованого природокористування, збереження і відтворення природних екосистем [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Істотний внесок у розвиток теорії та практики ефективності природокористування і господарської діяльності, проблемам, становленню та дослідженню реалізації екологічної політики в Україні, визначенню ролі держави в забезпеченні необхідного рівня екологічної безпеки, аналізу світового досвіду регулювання у сфері екології присвячено роботи відомих науковців та фахівців, таких як: В. Андронов, Г. Білявський, В. Бугас, Б. Буркинський, О. Веклич, Д. Ветвицький, Б. Данилишин,

І. Драган, О. Заржицький, В. Кравців, О. Кучеренко, О. Лазор, С. Лісовський, Н. Малиш, Г. Марушевський. Проте доцільним є продовження роботи у напрямку регулювання природокористування та охорони довкілля, дослідження світових системи природоохоронної діяльності.

Мета статті. Екологічні, економічні, соціальні проблеми стають дедалі актуальнішими чинниками в Україні. Іншими словами величезні витрати всіх видів ресурсів вже в недалекій перспективі можуть призвести до формування відповідних масштабних загроз.

Виклад основного матеріалу. Реалізація природоохоронної політики призвела до розвитку у країнах Західної Європи нової галузі виробництва – екоіндустрії, яка «...передбачає розробку та маркетинг обладнання для контролю та попередження забруднення, а також екологічні дослідження, екомоніторинг та послуги з природоохоронного консалтингу» [8, с.242].

Ще в 2002 р. учасники Всесвітньої зустрічі на вищому рівні зі сталого розвитку настійно рекомендували країнам не лише терміново вдатися до кроків для досягнення прогресу в розробці національних стратегій сталого розвитку, але також почати їх здійснення [7].

Розглядаючи досвід державного регулювання підприємництва в країнах ЄС, важливо підкреслити, що концепція підтримки малого та середнього бізнесу в них є чіткою та зрозумілою. Вона враховує національні та загальноєвропейські інтереси, включає цілі та принципи такої політики, має механізми та організаційні структури її реалізації. [3, с. 27].

Крім того у соціально-економічній політиці Євросоюзу на сьогодні екологічна політика за своєю значимістю займає рівні позиції з економічною політикою. Незважаючи на різнорідний склад членів Європейського Союзу, в межах Союзу вдалося виробити спільну платформу за різними екологічними проблемами, незважаючи на всі труднощі, які траплялися державам-членам Європейського Союзу через дисбаланс у міжнародній торгівлі, викликаний дією різних екологічних стандартів в областях, що були переважно транскордонними [8, с. 86].

Розвиток інновацій в Україні гальмується низкою чинників, зокрема нестача власних коштів, великі витрати на нововведення, недостатня фінансова підтримка держави, високий економічний ризик, недосконалість законодавчої бази, тривалий термін окупності нововведень і відсутність коштів у замовників [10, с. 124].

Важливо відзначити, що у 2021 році у сфері сталого розвитку пріоритетними були екологічні питання, але на час війни головна увага підприємців зосереджена на соціальній складовій сталого розвитку. Іншими словами, основним пріоритетом стала підтримка працівників та їх сімей, що до, виплати заробітної плати, компенсації сім'ям поранених, підтримка військових в лавах Збройних сил України та Сил територіальної оборони,

надання гуманітарної підтримки внутрішньо переміщеним особам, допомога медичним закладам тощо. І це є невеликий перелік основних напрямків реалізації складових сталого розвитку у війнній Україні.

Що ж до майбутнього то актуальними залишаються не вирішені проблеми які зумовлені малими обсягами залучення, як внутрішніх інвестиційних ресурсів, так і іноземних інвестицій в Україну. Недосконалість українського законодавства, нестабільність політичної, соціальної та економічної ситуації, відсутність державних гарантій. Все це в сукупності негативно позначається на сталому розвитку, зокрема ресурсозберігаючого спрямування.

Зазначемо, що «досвід упровадження стратегічних засад сталого розвитку в Україні доводить, що за фактом у більшості сфер економічної діяльності не забезпечується необхідна системна єдність соціальної, екологічної і виробничої компоненти. Такий стан свідчить про необхідність зосередження уваги саме на системних методологічних аспектах формування оновленого концепту національного господарювання» [11]

Дослідник В. Загорський основними ознаками соціально-еколого-економічної системи виділяє такі як:

1) територія, що відрізняється від інших сукупністю природних або історично сформованих економіко-географічних особливостей;

2) просторовоорганізована форма життєдіяльності населення, що враховує сфери проживання, професійно-трудова діяльність, керована з єдиного політико-адміністративного центру і поєднувана реальними і різноманітними зв'язками (виробничо-трудовами, політичними, соціально-економічними, етнічними, культурно-побутовими) на основі самоврядування і повної реалізації своїх прав як суб'єкта соціальнополітичного життя;

3) велика таксономічна одиниця виробничо-територіального устрою країни і форма організації виробничо-суспільного життя населення;

4) територія в адміністративних межах держави, що характеризується такими основними рисами: комплексністю, цілісністю, спеціалізацією і керованістю [6, с. 87–88].

Сталий розвиток орієнтований на людину і спрямований на збереження стабільності соціальних і культурних систем. Як зазначає А. Балашов, «для досягнення сталого розвитку необхідно створити більш ефективну управлінську систему, що враховує історичний досвід, заохочує плюралізм і орієнтується на людину, як суб'єкт розвитку. Спираючись на розширення варіантів вибору людини як головну цінність, концепція сталого розвитку націлює на впровадження принципу участі кожного індивіда в процесах, які формують сферу його життєдіяльності» [2, с.12].

Таким чином важливо рпозглянути основні підходи до тлумачення поняття «сталий розвиток» які можна згрупувати і представити в таблиці 1.

Таблиця 1.

Тлумачення поняття «сталий розвиток»

Автор / джерело	Зміст
доповідь оон «повестка дня на ХХІ век»	Збалансований соціально-економічний розвиток, що здійснюється з позиції забезпечення охорони навколишнього середовища та раціонального природокористування, враховує життєві інтереси не тільки сьогодення, але й майбутніх поколінь
Рада Землі (виконавчий орган конференції оон)	Життя за справедливістю в рамках екологічних можливостей
Міжнародний інститут сталого розвитку	Об'єднання єдиного навколишнього середовища, економічної ефективності та добробуту народів
Всесвітній банк	Управління сукупним капіталом суспільства в інтересах збереження та збільшення людських потреб
м. Багров	Гармонізація трьох структурних підсистем цивілізаційного світу – соціуму, економіки та навко-лишнього середовища
Б. Буркинський, В. Степанов, С. Харічков	Сталий розвиток еколого-економічної системи – це здатність цієї системи витримувати зміни, спричинені зовнішніми та внутрішніми впливами в економічних та екологічних підсистемах, а також здатність збереження визначеної динамічної рівноваги
Р. Нуртдінов, А. Нуртдінов	Інституціолізована форма економічного розвитку, пов'язана з поступальним рухом суспільства в цілях досягнення об'єктивно прогресивної системи суспільних цінностей, на основі гармонійного поєднання економічних, екологічних і соціальних факторів. являє собою зміну суспільних пріоритетів від нестримного економічного зростання до ефективного користування і збереженню природного й людського потенціалу
М. Подпругін	Комплексний процес, що приводить до ... підвищення умов життя шляхом досягнення збалансованого соціально-економічного й екологічного розвитку, які здійснюються на основі раціонального використання усього ресурсного потенціалу регіону, у тому числі географічні особливості регіону, а також особливості економіки, інфраструктури, промисловості
Л. Скутару	Поєднує в собі три компоненти економічного, соціального й екологічного характеру, зосереджуючи увагу на людському, культурному та соціальному вимірі, на технічному та науковому прогресі
О. Ханова, С. Скібіна	Система взаємоузгоджених управлінських, економічних, соціальних, природоохоронних заходів, спрямованих на формування системи суспільних відносин на засадах довіри, партнерства, солідарності, консенсусу, етичних цінностей, безпечного навколишнього середовища, національних джерел духовності
А. Цвिकилевич	Процес, орієнтований на постійне збереження динамічної рівноваги шляхом цілеспрямованого використання наявного потенціалу та умов зовнішнього середовища

Джерело: складено на основі [1–12]

На думку В. Мантатова, найзагальнішою закономірністю сталого розвитку є роздвоєння єдиного на протилежності і динамічна рівновага між ними. Сталий розвиток існує там, де протилежності не досягають антагонізму, де є самоорганізація системи, розв'язання ситуації. Цю діалектику сталого розвитку найбільш адекватно виражає поняття гармонії (у гераклітовській інтерпретації). Гармонія, за Гераклітом, є внутрішній зв'язок, прихована узгодженість, тобто рівновага, що виходить у результаті «сходження» неослабного «розбіжності» протидіючих сил. «Процес розвитку відбувається щонайменше двома протилежними шляхами: мінливості і стійкості, хаосу і порядку, інволюції та еволюції. У цій єдності і взаємопереходів протилежних моментів розвитку поняття сталого розвитку робить акцент на еволюції, узгодженості та спрямованості змін. Процесу такого розвитку притаманні порядок і безпека, виживання і збереженість структур, на противагу хаосу і катастрофічності. Таким чином, сталий розвиток – це така творча еволюція системи, при якій ніякі перетворення всередині системи, ніякі зовнішні негативні фактори не можуть вивести її зі стану динамічної рівноваги» [13].

Важливою складовою секторальних реформ стане удосконалення соціальних стандартів щодо надання медичних, освітніх, культурних послуг, а також послуг соціального захисту. Зокрема, секторальна децентралізація у сфері освіти має забезпечити доступність та належну якість освітніх послуг незалежно від місця проживання, створення прозорої системи фінансування освіти, забезпечення гарантованих джерел фінансування освітніх послуг. Реалізація секторальної децентралізації у сфері охорони здоров'я передбачає наближення медичних послуг до людини з одночасним підвищенням якості їх надання, а також змінити систему фінансування медицини, аби кошти вкладалися безпосередньо в послугу, за якою звертається людина [1].

Основними напрямками ресурсозберігаючої діяльності та вдосконалення управління природокористуванням в Україні повинні бути [10, с. 143]:

- розроблення регіональних і місцевих програм ресурсозбереження та проведення оцінки їх соціоекологоекономічної ефективності і визначення механізмів та інструментів реалізації;
- впровадження комплексу економічних важелів із метою заохочення застосування ресурсозберігаючих процесів у виробництві та споживанні;
- при активній участі місцевих органів влади повинно проходити формування та стимулювання розширення попиту на продукцію ресурсозберігаючого спрямування;
- розвиток регіональної інфраструктури ресурсозбереження, що сприяє створенню нових робочих місць у сфері послуг;
- розширення мережі енергосервісних компаній, підприємств, які виготовляють ресурсозберігаюче устаткування та продукцію, установ, які фінансують ресурсозберігаючу діяльність;

- розширення виробництва ресурсозберігаючої продукції;
- стимулювання переробки та знешкодження відходів виробництва шляхом застосування економічних важелів для вирішення цих проблем;
- активізація інвестиційної діяльності в регіонах і створення умов для підвищення інвестиційної привабливості деяких господарських об'єктів;
- активізація інноваційної діяльності шляхом створення та функціонування інноваційних структур і розроблення та впровадження концепцій технополісу на території областей;
- формування системи багаторівневого фінансування ресурсозберігаючої діяльності;
- формування системи моніторингу ресурсозберігаючої діяльності на регіональному рівні;
- активізація екологічної освіти і виховання та ідеологічне забезпечення процесів ресурсозбереження.

Взагалі в реалізації Цілей сталого розвитку в Україні стимулами для покращення прогресу, що до його активізації можуть бути грошові або інші засоби, що передаються громадянами та юридичними особами (в тому числі іноземними), а також міжнародними організаціями для проведення наукових досліджень та інших цілей у вигляді грантів. А також цільові безповоротні допомоги міжнародних організацій, податкові пільги, підтримка (фінансова, організаційна, консультативно-інформаційна) інноваційних проєктів, проєктів, котрі не є прибутковими, але відіграють важливу роль у розвитку суспільства, міста чи окремо взятого навчального закладу, що не отримує відповідного фінансування з боку держави тощо.

На сьогоднішній день, немає єдиної загальної системи показників та методики оцінки досягнень країни у реалізації положень концепції сталого розвитку. Однією з найбільш комплексних методик оцінки досягнень країн у забезпеченні сталого розвитку є методика, запропонована Світовим центром даних з геоінформатики та сталого розвитку (СЦД-Україна) [7].

Теоретики технологічного розвитку констатують, що в теперішній час досягнута межа сталого економічного розвитку, що базується на п'ятому, сучасному технологічному укладі. Логіка необхідності переходу до шостого укладу пов'язана з подальшим технологічним проникненням углиб матерії і зростанням масштабів обробки інформації. Якщо поточний, технологічний уклад ґрунтується на застосуванні мікроелектроніки в управлінні фізичними процесами на мікронному рівні, то шостий буде базуватися на використанні нанотехнологій, що оперують на рівні однієї мільярдної метра. Нанотехнології дають змогу керувати молекулярною структурою речовини і надавати їй наперед заданих властивостей, а також видозмінювати живі організми, проникаючи в них на клітинному рівні. При цьому багато експертів очікують прискорення прогресу у сфері захисту навколишнього середовища саме від технологій шостого укладу [3].

Реалізація державної екологічної політики, є реалізація публічного управління на політико-адміністративному, інституційно-правовому, організаційному, фінансово-економічному та інформаційно-освітньому рівнях [13, с. 35].

Не можна не погодитись і з реалістично-поміркованим, в умовах української економіки, підходом А. Глинської, О. Сталінської, С. Коверги та О. Гайдатова, відповідно до якого на сьогодні сталий розвиток для керівників більшості українських підприємств, на жаль, фактично зводиться до забезпечення виживання у жорстоких умовах зовнішнього середовища та отримання достатньої кількості фінансових ресурсів задля забезпечення свого подальшого функціонування. Однак, без реалізації соціальної і екологічної складової даної концепції, вона стає профанацією [14].

Водночас, очевидне переважання соціальної компоненти у програмах сталого розвитку підприємств, рівень підтримки найбільш вразливих на ринку праці категорій населення, зокрема осіб з інвалідністю, осіб старшого віку та студентів і молодих спеціалістів суттєво не змінився. Слід зазначити, що з моменту впровадження воєнного стану державою вже здійснено ряд заходів із дерегуляції у сфері господарської діяльності на період дії воєнного стану – запроваджено декларативний принцип отримання деяких дозвільних документів, накладено мораторій на проведення певних заходів, відтерміновано введення технологічних нормативів тощо.

Висновки. Отже, державна політика та механізм ресурсозберігаючого відтворення у сфері здійснення регіональної та державної концепції сталого розвитку має розумітися, як певна сукупність цілей, форм, функцій, методів, принципів та інструментів, що пов'язується із впровадженням засад відповідного регулювання. Тоб то у сфері захисту довкілля мають законодавчо забезпечуватися функціонування умов для належного та раціонального природокористування, що сприяє відновленню та збереженню екологічних систем, що має забезпечити стабільність та правонаступництво політики соціально-економічного розвитку держави, територій та суспільства вцілому. Підприємці спрямовують свої програми сталого розвитку на підтримку держави, і на перший план у проектах сталого розвитку вийшов соціальний компонент. Попри війну, кількість підприємств, які вбачають бар'єри у реалізації ними Цілей сталого розвитку, вважають що вони є переважно внутрішні, а пріоритети відповідають цілям країн.

Література:

1. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України "Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2017 році". К.: НІСД, 2017. 928 с.
2. Балашов А. Концепція сталого розвитку в глобальному вимірі та її управлінська операціоналізація. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2009. Вип. 3(3). URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dums/2009_3/index.html.

3. Біла І.С., Салатюк Н.М. Світовий досвід державного регулювання підприємництва. *Світова економіка та міжнародні відносини*. № 1. 2014. С. 26-30.
4. Глинська А. Є. Особливості сталого розвитку систем в залежності від їх масштабності. *Вісник ХНУ*. 2006. № 4. Т. 3. С. 159-161.
5. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року від 28 лютого 2019 р. № 2697-VIII. Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 16. Ст. 70
6. Загорський В.С. Концептуальні основи формування системи управління сталим розвитком екологоекономічних систем: *монографія*. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. 336 с.
7. Іщенко О. В. Особливості країн-лідерів рейтингів сталого розвитку. *Вісник економічної науки України*. 2014. № 2. С. 27 - 31.
8. Крутякова В.И. Рыночные механизмы развития экологического предпринимательства в Украине. *Экологические инновации*. 2001. Вып.12. С. 240-245.
9. Mc. Cormick J. Environmental Policy in the European Union [Text]. Basingstoke, UK : Palgrave, 2001. 347 p.
10. Мельник Л.Г., Сотник І.М., Чигирин О.Ю. Економіка природних ресурсів: *навч. посіб. Суми: Університетська книга*, 2010. 346 с
11. Патон Б. Є. Національна парадигма сталого розвитку України. Київ: ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2012. 72 с.
12. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року : *Закон України від 21 груд. 2010 р. № 2818-VI*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2818-17/page>.
13. Развитие навстречу «зеленой» экономике. *Материалы второй сессии Подготовительного комитета к Конференции Организации Объединенных Наций по устойчивому развитию (8 марта 2011 года, Нью-Йорк)* URL: <http://www.un.org/ru/development/desa/news/sustainable/development-green-economy.shtml>

References:

1. NISD (2017), Analitichna dopovid' do Schorichnoho Poslannia Prezidenta Ukrainy do Verkhovnoi Rady Ukrainy «Pro vnutrishnie ta zovnishnie stanovysche Ukrainy v 2017 rotsi» [Analytical Report to the Annual Message of the President of Ukraine to the Verkhovna Rada of Ukraine “On Internal and External Situation of Ukraine in 2017”], NISD, Kyiv, Ukraine. [in Ukrainian].
2. Balashov A. The concept of sustainable development in the global dimension and its managerial operationalization. *State administration and local self-government*. 2009. Issue 3 (3). URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dums/2009_3/index.html.
3. Bila, I.S. (2014), "The world experience of state regulation of business", *Problemy ekonomiky*, vol. 1, pp. 26—30. [in Ukrainian].
4. Hlyns'ka, A. Ye. (2006), “Features of sustainable development of systems, depending on their scale”, *Visnyk KhNU*, vol. 4, pp. 159–161.
5. Law of Ukraine on the Fundamental Principles (Strategy) of the State Environmental Policy of Ukraine for the Period up to 2030. 2697-VIII (2020, January 01): *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy - Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 16, art. 70. [in Ukrainian].
6. Zagorsky, V.S. (2018), Kontseptual'ni osnovy formuvannia systemy upravlinnia stalym rozvytkom ekoloho-ekonomichnykh system: *monohrafiia* [Conceptual bases for the formation of a sustainable development management system for ecological and economic systems: monograph], LRIDA NADU, Lviv, Ukraine. [in Ukrainian].